

HAVZA MESLEK YÜKSEKOKULU

EMLAK VE EMLAK YÖNETİMİ PROGRAMI

EML218-Meslek Etiği

Öğr. Gör. Derya KABASAKAL ŞAHİN

Etik Teorileri

EML218-Meslek Etiği

Hafta-6

Etik Teorileri

- Etik konusunda en genel yaklaşımları iki grupta toplamak mümkündür:
 - Teleolojik yaklaşım
 - Deontolojik yaklaşım

Teleolojik yaklaşımda yapılan davranışın sonuçları esas alınır. Bir davranış etik olup olmadığına davranışın sonuçlarına bakılarak karar verilir.

SONUÇ

SÜREÇ

Deontolojik yaklaşımda davranışın sonucu değil süreç gözlemlenir.

Teleolojik Yaklaşım (Sonuçsalcılık)

- Teleolojik yaklaşıma göre bir davranışın sonucundan hareketle fayda/maliyet karşılaştırması yapılır ve sonuçta en yüksek faydayı sağlayacak seçeneğin doğru olduğu kabul edilir.
- Bu yaklaşım aynı zamanda bir ahlaki değer teorisi olarak tanımlanmaktadır.

- Bu yaklaşımın esas aldığı nokta davranışların ve alınan kararların ortaya koyduğu sonuçlardır.
- Doğru ya da yanlış yorumlanırken davranış ve kararların sonuçlarını önemsemektedir.
- Buna göre, bir bireyin kararı çok sayıda insana fayda sağlıyorsa etiktir.

- Davranışın doğru ya da yanlış olması sonucunda getirdiği mutluluk ile ölçülür. En yüksek faydayı sağlayan davranışlar doğru, zararlı etkiler ortaya koyan hareketler ise yanlıştır ve bu hareketlerden uzak durmak gerekir.
- Davranışın sonucuna bakmak yeterlidir. Sonuç kötü ise davranış etik değildir, ya da sonuç iyi ise davranış etik olarak kabul edilir.

Özetle teleolojik ahlak teorilerine göre bir eylem veya oluşun iyi veya kötülüğünü sonuçlar belirler. Yani sonuç iyi ise eylem veya oluş iyidir, sonuç kötü ise eylem veya oluş kötüdür.

TELEOLOJİK YAKLAŞIM

Bireyci yaklaşım

Faydacı yaklaşım

Bireyci Yaklaşım

- Bu yaklaşıma göre, doğrunun uzun dönemde bireye yarar sağlayan davranış ya da yaklaşım biçimi olduğu kabul edilir.
- Bireylerin her zaman kendi çıkarlarına uyan şeyi yapmalarının doğru olduğunu savunan bir tutum içerir.
- Buna göre bireyler, kendilerine uzun dönemde en çok faydayı sağlayacak duruma göre davranışı gerçekleştirip gerçekleştirilmemeye karar verirler.

- Toplumsal gelişmeye katkı sağlayan bir yaklaşımdır. Sebebi her bireyin kendi faydasını düşünerek hareket etmesi toplumsal çıkarları da olumlu etkileyecektir.
- Bireyci yaklaşım ancak dürüstlük, doğruluk kavramlarının temeline oturduğu zaman gerçek anlamına ulaşır.

Bu yaklaşıma yöneltilen önemli bir ***eleştiri*** bireysel yararın bireysel çıkara dönüşmesi nedeni ile uygulamada sapmaların olduğu yönündedir.

Faydacı Yaklaşım

- Çok sayıda insana en fazla faydayı sağlayacak kararın doğru karar olduğunu savunur.
- *Fayda* kavramı içinde soru işaretlerini barındıran bir kavramdır.
- Örneğin bireylerin karar verdikleri şeyin ya da gerçekleştirdikleri eylemin ne derece faydalı olduğu ya da toplam faydanın artırılması açısından doğru kararın objektif olarak nasıl gerçekleştirileceği bir problem olarak karşımıza çıkar.

Deontolojik Yaklaşım

- Bu yaklaşımda ahlaki davranışların sonuçlarının sorgulanması yoluna gidilmez, sonuç değil süreç önemlidir.
- Deontolojik yaklaşım, ***ilkeli karar verme yaklaşımı*** şeklinde de ifade edilmektedir.
- Davranışın etik olup olmadığına karar verilirken, faaliyet ve davranışların sonuçları yerine, uygulanan ilke ve kuralların doğruluğu dikkate alınır.

Deontolojik teorinin kurucusu Immanuel Kant'tır.

- Kant'a göre insanların özgür ve akıllı yaratıklar olarak değerleri kendi özlerinde mevcuttur. Bir ahlaki prensibin akılcı olması en önemli özelliğidir.
- Bir konuda akılcı davranmak, seçilecek yolun herkes tarafından kullanılır olup olmadığına ve herkese uygulanıp uygulanamayacağına bakmayı gerekli kılar.

- Deontolojik yaklaşıma göre, her bireyin yerine getirmek olduğu zorunlu kurallar vardır ve bu kuralları sonuçlarına bakmaksızın yerine getirmelidir.
- Çünkü bir bireyin en önemli görevi, kabul edilmiş ve iyi bir şekilde ortaya konmuş ahlaki standartlara bağlı olmasıdır.

Özetle *eylemleri belirleyen temel unsur ahlaki zorunluluklar ve görevlerdir.*

DEONTOJOJİK YAKLAŞIM

Ahlak ve Haklar
Yaklaşımı

Adaletçi Yaklaşım

Ahlak ve Haklar Yaklaşımı

- Bireylerin irade, gizlilik, güvenlik, gelişme, yaşama gibi temel hak ve özgürlükleri vardır. Bu değişkenler bireylerin kararlarında göz ardı edilemeyecek değişkenlerdir.
- Kurum ve kuruluşlar meslek ahlakını ilgilendiren bir konuda karar alırken, toplumdaki diğer bireylerin haklarına da dikkat etmek zorundadırlar.

Adaletçi Yaklaşım

- Bu yaklaşım özellikle meslek örgütleri için şu üç temel ilke üzerine kurulmuştur;
 - eşitlik,
 - adalet ve
 - tarafsızlık.

Haftaya g r   mek üzere..

